

ASPECTE INEDITE PRIVIND CALVARUL FAMILIEI COPOSU ÎN TIMPUL REGIMULUI COMUNIST (1947-1989). ÎNTRE ISTORIE ȘI MEMORIE

Familia Coposu este o familie cu o bogată tradiție istorică. Cel mai de seamă reprezentant al ei, Corneliu Coposu, sublinia că are ca înaintași 7 generații de preoți, pe linie maternă, iar, pe linie paternă, 3¹. Toți acești slujitori ai altarului au militat pentru ridicarea nivelului cultural al românilor din Țara Silvaniei și pentru împlinirea visului de veacuri a românilor, acela de a se uni într-un singur stat. În calitate de preoți, ei au fost lideri de opinie în lumea satelor, contribuind la păstrarea valorilor tradiționale ale românilor, a moralei creștine, dar au fost și luminători de carte, fiind directori ai școlilor confesionale, unde limba de predare era limba română.

În localitatea Bobota, familia s-a stabilit în 1872, prin străbunicul lui Corneliu Coposu, protopopul greco-catolic Gavril Vaida, care a păstorit aici 46 de ani, până la sfârșitul vieții. Din anul 1909, l-a avut ca ajutor, în calitate de preot-cooperator, pe tânărul absolvent de teologie, Valentin Coposu, căsătorit, tot în acel an, cu nepoata sa, Aurelia Anceanu.

Valentin Coposu și Aurelia Anceanu s-au cunoscut în anul 1908, probabil cu ocazia seratelor organizate de tinerii teologi la Șimleu Silvaniei. Logodna lor era anunțată în coloanele prestigiosului ziar „Gazeta de Duminecă”, în vara anului 1909. S-au căsătorit în luna decembrie 1909² și s-au stabilit la Bobota, în casa parohială în care locuia și „tata mare” - cum îi spuneau lui Gavril Vaida -, împreună cu familia.

Din fericită căsătorie a lui Valentin Coposu cu Aurelia Anceanu au rezultat șase copii.

Anul 1911 aduce familiei Coposu prima mare bucurie: nașterea fiicei, Cornelia Veturia. Ea a văzut lumina zilei pe data de 31 ianuarie și a avut-o ca moașă pe Catalina Weis. A fost botezată pe data de 28

* Muzeul de Istorie și Artă Zalău; e-mail: marinpop07@yahoo.com.

¹ Corneliu Coposu, *Confesiuni. Dialoguri cu Doina Alexandru*, București, Ed. Anastasia, 1996, p. 28.

² „Gazeta de Duminecă”, Șimleu Silvaniei, nr. 48-49, 5 dec. 1909, p. 9.

august 1911. Ca naș de botez l-a avut pe unchiul său, Simion Anceanu, preot greco-catolic în localitatea Surduc, județul Sălaj, și pe soția acestuia, Elisabeta Sima. Ca preot de botez l-a avut chiar pe vicarul Silvaniei, Alimpiu Barboloviciu³.

În anul 1914, pe data de 20 mai, apare o nouă bucurie pentru familia Coposu, prin nașterea fiului Corneliu Valeriu⁴, care avea să devină „președintele moral” al României. Ca moașă, a avut-o pe renumita Michaiasa Rațiu din Sărmășag, care, la naștere, l-a ridicat în sus și ar fi spus: „*Ăsta o să fie odată cel mai mare om din România*”⁵. Din cauza izbucnirii războiului și, se pare, a mobilizării preotului Valentin Coposu pe front, Corneliu Coposu a fost botezat abia pe 22 noiembrie 1915. Ca naș de botez, l-a avut tot pe preotul Simion Anceanu - care a și oficiat slujba - și pe soția sa, Elisabeta Sima⁶.

Pe data de 18 iunie 1919 se naștea cel de al doilea băiat al familiei Coposu. I-au pus numele Mircea Flaviu Viorel Coposu. Preoteasa Aurelia Coposu a fost asistată la naștere de moașa Weis Oseroaie. Se pare că noul născut era bolnav, deoarece la numai 3 zile de la naștere, pe data de 21 iunie 1919, a și fost botezat de mătușa Elena Bărnuțiu. Preotul de botez a fost Pompei Podina din Derșida⁷. Din păcate, Mircea Flaviu a decedat la numai câteva luni, după unele surse, de gripă spaniolă și este înmormântat în curtea bisericii din Bobota.

După Mircea Flaviu, Valentin și Aurelia Coposu au mai fost binecuvântați cu trei fete. Astfel, pe 28 aprilie 1922, se naștea Marioara Viorica Doina, care a avut-o ca moașă tot pe Weis Oseroaie. Ca naș de botez l-a avut pe unchiul Valer Anceanu, judecător de Ocol în Șimleu Silvaniei și pe soția acestuia, Maria Gheție, fiica vicarului Alexandru Gheție. Ca preot de botez l-a avut pe Augustin Ossian, protopopul tractului Supur, din care făcea parte și parohia Bobota⁸. Pe 6 decembrie 1924 vedea lumina zilei, tot la Bobota, Flavia Lucia Terezia, iar, la distanță de încă 9 ani, pe 26 septembrie 1932, Steluța Lucia Rodica. Așadar, Corneliu Coposu era singurul băiat al familiei Coposu.

Perioada 1909-1940, în care familia Coposu a locuit la Bobota, a fost cea mai fericită din viața lor, după cum mărturisesc și surorile Flavia și Rodica Coposu. Au urmat: refugiul - în urma Dictatului de la Viena -, moartea tatălui lor, protopopului Valentin Coposu - pe 28

³ Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Sălaj (în continuare, D.J.A.N.S.), fond Colecția registrelor de stare civilă, Registrul nr. 119, f. 80.

⁴ *Loc. cit.*, fond Registre matricole. Parohia Bobota, dos. 119, f. 103.

⁵ Sunt afirmațiile d-nei Flavia Bălescu, sora lui Corneliu Coposu, în C. Coposu, *op. cit.*, p. 191.

⁶ D.J.A.N.S., fond Colecția registrelor de stare civilă, Registrul nr. 119, f. 103.

⁷ *Loc. cit.*, f. 113.

⁸ *Loc. cit.*, f. 119.

iulie 1941-, războiul și calvarul din timpul regimului comunist - între 1947-1989 -, perioadă care constituie tema prezentului studiu.

În urma interviului realizat cu surorile Flavia și Rodica Coposu, am remarcat modestia lor și dorința de a minimaliza calvarul pe care familia l-a suferit, în comparație cu fratele lor, Corneliu: „Acuma ce-aș vrea eu să spun... să subliniez: Noi n-am vrut niciodată să vorbim despre noi, ce s-a întâmplat cu noi după arestarea lui (Corneliu Coposu - n.n.). Și știi de ce? Dintr-o foarte justificată decență, că n-are rost să ne văietăm, că foarte mare parte de populație a suferit... foarte mare. C-a fost pe nedrept, c-a fost pe drept, că nu știu ce... E foarte adevărat că nu am acceptat niciun fel de compromis de nici care. Dar, a începe și a vorbi de suferința noastră, că ne-a dat afară din servicii, că n-am putut progresa, că n-am făcut brânză mare, e una. Dar, dacă compari ce-a pățit amărâtu ăsta de Cornel, care i-o mâncat cei mai frumoși ani în pușcărie, atunci zic io că este indecent să te vaieti. Așa este. Așa-i moral și așa-i creștinește”⁹.

În primii ani de după război, în toată lumea, era o situație economică precară. La acestea, în România, s-au adăugat doi ani de zile secetoși, care au afectat foarte mult producția agricolă. Întrebându-l pe Flavia Coposu despre modul cum au decurs alegerile parlamentare din noiembrie 1946 - care au reprezentat cel mai mare fals din istoria României -, aceasta rememorează, în primul rând, situația economică grea în care se găsea țara, dar și ajutorul acordat de americani studenților români: „Doamne, păi în studenție era o revoltă nemaipomenită. Mai întâi și întâi, noi am avut niște profesori deosebiți. Jumătate erau P.N.Ț.-iști. Noi aveam un cerc... studenții. Erau cinci secții unite în aceeași Universitate și a fost ales unu care trăiește și acum la Timișoara, unu Gicu Jurebie, pe motive de corectitudine. Și de ce a fost ales? Pentru că fiind foame și mizerie am primit ajutoare americane. Pentru studențimea bucureșteană s-au primit masiv ajutoare care constau în... erau niște pachete tip, în care erau un kg de zahăr, un kg de făină, o tabletă de ciocolată, două d-astea... borcane de compot, de nu știu ce vitamine de toate felurile și un pachet de țigări Camel. Astea s-au împărțit, s-au trimis la noi la Facultate și s-au dat așa selectiv: întâi, pentru refugiații din Ardeal care nu merseră încă acasă; pe urmă, refugiații din Basarabia, Bucovina și pe urmă, copiii care au o situație materială proastă. Acest Gicu a asistat la împărțire și nu și-a luat pentru el. Înafară de asta au trimis încălțăminte, ciorapi de băieți, de fete. Omul ăsta nu și-o ales nici măcar un șiret de pantofi: tot, tot, tot o fost împărțit. Unu dintre băieți... deja se făcuse UIISC (Uniunea Internațională a Studenților Comuniști) și era acolo o lichea, unu care era tata studenților, care cine știe când ar fi trebuit să termine, tot tergiversa și

⁹ Interviu realizat cu Flavia Coposu, decembrie 2009 (în continuare, se va cita Interviu F.C.).

care făcea tot felul de potlogării. Printre altele, de pildă, a angajat pe un coleg sau o colegă, care știa stenografia și mergea la cursurile profesorilor... stenografia cursurile, le bătea la mașină, le tipărea și le vindea cu prețuri serioase. Deci, și-o făcut rost de bani. Lumea știa de treaba asta și i-o trecut la catastif mizeriile. Înafară d-asta, până și toată lumea îl detesta. Asta nu mi-o dat mie voie să intru în câmpul muncii. Și s-o făcut un grup mic de comuniști. Dar erau evrei din lagăr, lume proastă, nu erau nici într-un caz studenți de linia întâi. Așa. Acuma noi făceam acolo diverse acte de sabotaj. De pildă, ni l-au arestat pe profesorul de Monedă, l-au adus de la Brașov pe unul care auzisem noi că-i comunist. Atuncea, în ziua în care o venit prima oară la cursuri, băieții ăștia o pus niște ziare <<Scânteia>> în mijlocul sălii de curs și i-o dat foc. Și când o intrat d-nul Hașegan: <<Ce se întâmplă? Ce-i treaba asta?>> <<A luat foc Scânteia>>. Așa. Scandal, mă rog, nu știi ce... Pe urmă: la un moment dat, era un student reînscris, venit din lagăr, un evreu, care s-a apucat și a scris un anunț mare, mare, ca să nu se tolereze existența în facultate a profesorului Mazilu, profesor de matematică, care a îndrăznit, în '40 să îmbrace cămașa verde și că este legionar. Scris cu litere mari, pus pe avizierul principal. Și era în Comitetul ăsta de conducere Gicu al nostru și era unu de la liberali, Puiu Dumitrescu, restul nu știu câți și cum era. Era un Comitet de vreo zece"¹⁰.

Anul 1947 a reprezentat cel de al treilea mare cutremur pentru familia Coposu. În urma capcanei întinse de Securitate la Tămădău, liderii P.N.Ț., printre care se număra și Corneliu Coposu, au fost arestați și condamnați la ani grei de închisoare, iar partidul desființat.

Înainte cu o zi de a fi arestat, Corneliu Coposu a sosit în capitală. El venea din Ardeal, unde plecase în delegație, pentru a convoca o ședință a Comitetului Central al P.N.Ț. Era îmbrăcat cu pardesiul și pălăria cu care a intrat în închisoare și pe care le-a primit abia la eliberarea, când fluturau pe el de slab ce era. Fiind arestat la sediul partidului, nu a putut fi inclus în grupul celor arestați la Tămădău. Ceea ce impresionează în relatările surorilor sale referitoare la acest eveniment tragic este grija pe care Corneliu Coposu o purta mamei și surorilor sale, pe la care trecea zilnic. După moartea tatălui său, Corneliu Coposu devenise stâlpul familiei. „Când l-au arestat venea din Ardeal că urma ceva ședință. Cum de și-o luat pardesiul cu el nu știu"¹¹. „El a sosit în seara de 13 iulie și în 14 s-a dus la sediu, pe Clemenceau..."¹². „Pe la ora 11 și ceva i-a dat telefon mamei și i-a spus: <<Am sosit în București.

¹⁰ Ibidem.

¹¹ Ibidem.

¹² Interviu cu Rodica Coposu, decembrie 2009 (în continuare se va cita Interviu R.C.).

N-am putut veni la voi dimineața. O să vin după amiază sau diseară>>”¹³. „Pe urmă a sunat-o pe Arlette și i-a spus: <<Să știi că eu sunt arestat>>. A apucat s-o sune când au venit ăia și și-a dat seama, motiv pentru care el nu a putut fi băgat în grupul Tămădău, care au fost prinși dimineața la ora 6 pe câmp”¹⁴. „Ne-a sunat dimineața de la Club - spune Flavia Coposu - n.n. -, de la partid, că n-o putut trece dimineața, că vine la prânz și n-a mai venit. Și după aceea ne-a telefonat Maniu și ne-o spus că a fost arestat Cornel și ne-o spus că nici o grijă că se duce și intervine pentru el. Și l-a arestat și pe Maniu. Și a doua zi dimineața... De la Club l-au arestat pentru că ei știau că știm... N-o mai putut să-l bage la Tămădău și atunci l-o arestat pur și simplu și o stat arestat, nu știu... până în 156 mi se pare”¹⁵.

După arestarea lui Corneliu Coposu, soția sa a fost dată afară din casă chiar a doua zi și s-a refugiat la soacra și cumnatele sale: „Și a doua zi - spune Flavia Coposu - n.n. -, pe ziua de 15 dimineața au venit la Arlette acasă și-au dat-o afară. Au lăsat-o să-și ia o valiză cu lucruri strict personale: cămașă, papuci și o pereche de pantofi și gata (...) Și restul, tot ce o avut o rămas acolo: haine, îmbrăcăminte, lenjerie, veselă, tot, tot, tot.”

Arlette a locuit aici până în momentul arestării, despre care surorile Coposu își aduc aminte cu lux de amănunte: „O stat la noi până o arestat-o... da. Păi, n-o avut unde sta (...) Au arestat-o de la noi din casă. O venit și o luat-o.”¹⁶. Cei care au arestat-o erau îmbrăcați în civil: „Păi civili umblau... sigur. Și atunci o înconjurat casa de jur împrejur Și o zi și o noapte o stat. Și pe toți care o venit la noi i-a înhățat... Cei care nu știau... Și mi-aduc aminte că io venisem de la Constanța. Eu lucram la Constanța atuncea și venisem... Și pe ea o arestaseră deja. Și a doua zi trebuia să mă întorc. Și ei o vrut să-mi ia buletinul și i-am spus că îi rog să nu mi-l ia pentru că mă întorc la Constanța. Și ei o zis că mai rămâne de văzut dacă o să mă întorc. Și i-am spus: <<Am tren mâine dimineață la ora 7.>>. <<Vom hotărî>> zice. <<La 6 veniți cu hârtie, cu buletinul>>. Și o venit și m-o pândit până în gară să vadă dacă plec la Constanța”¹⁷.

În aceeași zi, au arestat-o și pe France, sora lui Arlette. Motivul arestării era un pretext, ambele fiind acuzate de spionaj pentru Legația Franței, unde lucrau. Rodica Coposu își aduce aminte că pe 13 iunie 1950 au arestat-o pe Arlette: „Pe ziua de 13 iunie 1950, că era ziua Sfântului Anton. Că eu am venit de la Sfântul Anton de la biserică. (...) O venit dimineața și o făcut percheziție în casă... când am venit noi de la biserică au venit ăia și au făcut o percheziție (...) Și au venit o mulțime de

¹³ Interviu F.C.

¹⁴ Interviu R.C.

¹⁵ Interviu F.C.

¹⁶ Ibidem.

¹⁷ Ibidem.

lume atunci la noi. Vagonel a venit, a venit nu mai știu... mai mulți.(...) Păi pe unii i-o oprit Angela să nu vină că vecina de vis-à-vis o văzut mașina Securității și le-a spus să nu mai vină. Că toți au trebuit să dea declarație. Că n-o să spună la nime ce-o văzut. Și atunci au făcut o percheziție teribilă în casă și după aia, după ce o plecat Securitatea o deschis sertarele la bufetul ăla (arată spre bufet - n.n.) și acolo (erau - n.n.) întinse cât de mare îi sertaru, <<Vă rugăm treceți Prutul, înfrângeți dușmanii de la Răsărit>>. Mama, săraca, o încremenit. Cum n-o văzut-o? (...) Ce zicea (dacă o aflau - n.n.)... că suntem fasciști. Și de atunci soră-mea o rupt tot ce venea: scrisoare, hârtie, tot, tot, tot. Tot rupea și arunca la gunoi”¹⁸.

După arestarea lui Corneliu Coposu, prigoana comunistă s-a abătut asupra întregii familii. Aureliei Coposu, mama lui Corneliu Coposu, i-a fost tăiată pensia, iar fetele mai mari (Cornelia și Doina) au fost date afară din serviciu. În aceste condiții, situația materială a familiei a devenit foarte precară: „Și a fost o perioadă, perioada '48... în care noi am trăit acasă cu bursa mea și a lui Rodi, pentru că mamei i-a tăiat pensia când l-o arestat pe Cornel. Pe fete (cele două surori mai mari - n.n.) le-o dat afară și am avut bursa mea și a lui Rodi, cu care am trăit. Nu știu cât era ... 150 de lei și Rodi 75 lei”¹⁹.

Au ajuns în situația disperată de a vinde toate obiectele de valoare pe care le aveau în casă: „Nenorocirea era: Cornel era arestat, fetele date afară din servicii, mamei i-o tăiat pensia. Nu aveam nici unele. Și venea toată vremea Securitatea să ne întrebe din ce trăim, pentru că a vrut să ne termine. Așa... și trebuia... de unde?... Am vândut tot ce s-a putut vinde din casă, tot, tot, tot. Orice dorea să cumpere cineva îi dădeam ca să avem de pită, de lumină, de astea. Și până la urmă, mă rog, o mers situația așa. Într-o zi, îmi aduc aminte că soră-mea Tuți (Cornelia - n.n.), cea mare, avea un costum național. Și n-am să uit. M-am dus prin august, era o căldură de aia scârboasă prin București și m-am dus cu un costum din ăsta național foarte frumos de Muscel, pe care și-l cumpăraseră sora-mea... ce știu, pentru bal, frumos de tot, cu iie de aia de borangic, așa, să-l vând la Ansamblu. Se făcea atunci Ansamblul Perinița, comunist. Și m-am dus să-l vând și acolo mi-o spus că nu cumpără ei așa ceva că-i scump și lor nu le trebuie d-astea. Pentru dans popular merge și mai prost (costum - n.n.)”²⁰.

În primăvara anului 1952, familia Coposu a fost dată afară din casa în care locuiau, pe strada Jianu, de un nomenclaturist comunist, ministrul Potop: „Pe noi ne-a dat afară, pentru că noi am închiriat de la Gaz și Electricitate o căsuță d-asta (când au sosit în București, în toamna anului 1944 - n.n.), care avea un hol mare, bucătărie, baie, living, nu știu

¹⁸ Ibidem.

¹⁹ Ibidem.

²⁰ Ibidem.

ce... O scară care mergea la pivoniță și sus avea două dormitoare. Și acolo o stat mama cu noi și după ce s-au întâmplat toate nenorocirile și l-au arestat pe Cornel a mai venit și soția lui acolo că o dat-o afară pă stradă... Unde să se ducă... Și stăteam acolo. Un domn Potop, care a fost ministrul Cultelor și care a fost țărănist, o trecut la comuniști imediat. Bineînțeles, ca orice cetățean, vorba lui Caragiale, <<imparțial>>, după ce a ajuns ministru, și-o lăsat nevasta. Și și-o găsit o pupază tânără și atunci trebuia să se mute de acasă, că morala proletară nu-i îngăduia să-și dea afară nevasta și copilul în stradă și atunci o ochit casa noastră, care era aproape vizavi de vechea lui locuință și-o obținut de la Securitate evacuarea noastră... Normal. Și s-a întâmplat evacuarea asta. Dar a fost un mare măgar dl. Potop, Dumnezeu să-l ierte și p-ăsta, c-o murit de mult, care o venit cu 4-5 soldați, a aruncat pe fereastră toate lucrurile din casă. În două ore s-a făcut golirea casei. Și ne-a mutat în Dudești, în două camere, cu acces la baie (baie comună - n.n.), cu niște olteni, mă rog, care erau niște oameni foarte drăguți și civilizați. Nu ne-am certat cu nimeni”²¹.

Flavia Coposu lucra, la vremea respectivă, la Sovromul din Constanța și a aflat, de la un prieten din București, că familia sa a fost dată afară din casă. Tot acum, are loc un episod care ilustrează nivelul de josnicie până la care a coborât noua „elită” a regimului comunist. Pe lângă faptul că i-a dat afară din casă, pentru a avea un loc cald alături de amanta sa, ministrul Potop și-a însușit și banii trimiși ca ajutor familiei sale de Flavia Coposu, din puținul salariu pe care îl primea la Sovromul din Constanța: „Eu atunci lucram la Constanța. N-am aflat nimic de treaba asta. Și la un moment dat, aveau aici o reprezentanță în București-Sovrom Construct. Când aveam nevoie de ceva, trimiteam la dl. inginer Georgescu, care-mi făcea servicii. Trimiteam acasă scrisoare sau trimiteam un pachet sau îmi trimiteau ei mie. Veneau de acasă și depuneau la el. Un om foarte drăguț. Și a venit unul din colegii mei: <<Dragă, să știi că domnu Georgescu mi-a spus că a sunat acasă la voi. N-a răspuns nimenea. S-a întâmplat ceva>>. Și atunci am dat și eu telefon. N-a răspuns nimenea (...) Nu mai știu cum a aflat Florin (inginerul – n.n.) sau se vorbea în București sau s-a dus la voi (către sora sa Rodica - n.n.). Și a venit înapoi și a zis: <<Să știi că situația-i cam albastră. Pe ai tăi i-au dat afară din casă. Stau în Dudești, în niște condiții destul de mizerabile, într-o curte din aia de-i plină de țigani și altele. Dar, asta e și cred că ar fi bine să le trimiți niște bani>>. Sigur că nu aveam cum comunica. Telefon n-aveam. Și atunci, cu primul curier care a plecat a doua zi, am trimis 300 lei, care era o sumă, atunci, în anul acela, că era după stabilizare... Și a trecut o perioadă. Eu aveam dreptul să vin (acasă – n.n.), că beneficiam de înlesnirile care se făceau pe șantierele naționale. Că, odată la 3 luni, aveai dreptul la 3 zile să-ți

²¹ Ibidem.

vizitezi familia. Și am profitat de treaba asta să vin să văd ce s-a întâmplat. Am ajuns acasă... În fine, am nimerit cu greu și i-am întrebat primul lucru: <<Banii?>> <<Nu, n-am primit nici un ban>>. M-am dus la dl. Georgescu: <<Dragă, zice, nu se poate, că banii mi i-ai trimis tu. Am dat telefon, a răspuns o voce de bărbat, am întrebat dacă n-am greșit și mi-a spus că mama nu e și am întrebat cine-i acolo, că știam că voi sunteți numai>>, mama și fetele, nu era niciun bărbat acolo <<și mi-a spus că-i un văr de-al tău>>. Și zice: <<S-a prezentat un domn foarte elegant cu redingotă, cu umbrelă>>, tipul lui Potop, <<și a luat banii>>. Și eu am rămas trăsniță. Ministru ne-a dat afară din casă și să ieie de la noi? Da n-am crezut. În fine, asta a fost". Până la urmă a trimis alți bani. Însă, la un moment dat, a venit la ei un prieten de familie, care era grec la origine și „era cam trăsniț” și i-au povestit incidentul avut cu domnul Potop: „Și a dat telefon la Potop <<Trădătorule! Ai ajuns ministru. Ești o canalie! Și să știi că Dumnezeu te pedepsește! Ai avut neobrăzarea să furi de la mama și surorile lui Corneliu Coposu 300 lei, tu care ai furat destul?>> Și l-a înjurat în toate felurile și ăla-i răspunde. Ce credeți că-i răspunde? <<N-am făcut decât să recuperez paguba care mi-o făcut-o soldații.>>, că atunci au aruncat de la etaj radioul și nu știu ce, în camion, au rupt doi fuștei de la balcon, că la dormitor era un balcon care avea pavăza făcută din lemn. Țsta (prietenul grec - n.n.) o mai tras o serie de înjurături”²².

În Dudești, au locuit: Aurelia Coposu și fiicele sale Cornelia, Doina, Rodica și Flavia, după ce a venit de la Constanța, în 1953. Tot aici, în minuscula casă cu curte, bucătărie și baie comună și cu două camere, a locuit și Constantin Bălescu, după ce s-a căsătorit cu Flavia Coposu, în 1959: „Aveam două camere, spune Rodica Coposu. Ei (Flavia și soțul - n.n.) stăteau în prima cameră și am tras o perdea. Am pus o sârmă și o draperie. Și aveam vecini în prima cameră, copii. Și ăla mic zicea: <<Sunt în apartamentul domnului inginer.>>. Și apartamentul domnului inginer era după perdea. Că era și cameră de trecere. Din camera a doua se trecea aici (în camera unde stătea mama lor și surorile - n.n.) ca să mergi la toaletă, ca să te duci la bucătărie. Și în prima cameră erau puse paturi pe trei pereți și în care dormeam câte doi”²³.

La eliberarea din închisoare, în 1964, tot aici s-a mutat și Corneliu Coposu și soția sa, Arlette. Situația devenise de-a dreptul insuportabilă. Nu mai aveau, practic, paturi unde să doarmă. În aceste condiții, Flavia și soțul său reușesc să obțină o garsonieră în Balta Albă: „Eu am rămas acolo și, după niște ani, am reușit, contra unui șperț de 5.000, să dau garsoniera și să-mi iau un apartament de două camere, pentru că dă râmau satul Dudești-Cioplea... Aveau foarte mulți proprietari. Decretul

²² Ibidem.

²³ Interviu R.C.

de naționalizare l-a făcut, că trebuia ca la proprietari să li se dea apartamente noi și atuncea nu aveau garsoniere. Și am ajuns și io. Am avut și eu o legătură la ICRAL, care m-a pus în legătură cu unu și i-am dat 5.000 șperț și mi-a dat apartamentul acesta pe care-l am acum și care stă acolo. O să-l vând sau o să-l dau la fundație (Fundația Corneliu Coposu - n.n.)”²⁴.

După eliberarea din închisoare a lui Corneliu Coposu, la câțiva ani, Rodica Coposu a primit și ea un apartament, în chirie, ca o recompensă a colegilor, care își dădeau seama că ea nu putea părăsi țara în diverse delegații, precum o făceau ei, și au hotărât să-i lase ei acest apartament repartizat pentru întreprinderea la care lucrau: „Că trebuie să vă spun că dumneaei (arată spre Rodica și râde - n.n.) a fost frunțașă în producție. A lucrat mult și foarte bine. Și pentru că colegii ei au apreciat-o foarte tare, și-au dat seama că nu-i pot face altfel niciun fel de avantaj. În străinătate nu putea pleca și toate proiectele ei le prezentau alții sau ea la telefon, cu Filipine, Anglia, cu nu știu ce... sau veneau ăia aicea. Și atuncea, mă rog, Sindicatul a hotărât să-i deie un apartament că știa că în Dudești stăteam toată liota”²⁵.

„Eu, între timp - spune Rodica Coposu -, am primit cu chirie un apartament de trei camere în Dristor și acel apartament l-am schimbat cu această casă pentru că cei care locuiau aicea (în Mămulari - n.n) rămăseseră foarte puțini... Chiria era enorm de mare pentru ei, că erau numai trei și, mă rog, erau și altele... (...) Apartamentul era bun. Era la etajul II, avea trei camere, două balcoane, mă rog... era frumos”²⁶.

Auzind că familia Coposu se mută, din Calea Dudești nr. 86, în Mămulari nr. 19, Securitatea a intrat în panică, dar, totodată, a văzut în acest eveniment o șansă de a instala în noua locuință aparatele de ascultare, nu numai a telefonului, ci și a convorbirilor care aveau loc în apartament.

Tot acum, aflăm că Serviciul III „îl lucra” prin dosar informativ pe Corneliu Coposu, care era angajat ca economist principal la Întreprinderea de Construcții Montaj nr. 1, Șantierul 6, Construcții. La data de 7.06.1974, împotriva lui Corneliu Coposu și a altor 6 „legături” din anturajul său s-a început urmărirea penală, fiind acuzați de „propagandă împotriva regimului socialist”, acțiune ce se găsea în curs de desfășurare în momentul mutării domiciliului în Mămulari, adică în 1975.

În documentul existent la C.N.S.A.S. se spune că la domiciliul din Calea Dudești era vizitat, printre alții, de Camil Demetrescu - frunțaș P.N.Ț. -, Ion Jovin - medicul curant al lui Iuliu Maniu - și Matei Boilă -

²⁴ Interviu F.C.

²⁵ Ibidem.

²⁶ Interviu R.C.

nepot al lui Iuliu Maniu, fost secretar al Tineretului Universitar Național-Țărănesc. Securitatea se plângea că, „din lipsă de informatori cu posibilități de pătrundere” în anturajul lui Corneliu Coposu, nu au reușit „cunoașterea exactă a conținutului discuțiilor purtate”. Familia cu care se făcea schimbul de locuință se numea Ghimpa Nisipeanu. Securitatea subliniază că nu se cunoscuseră înainte, ci făceau schimbul în urma unui anunț dat de familia Ghimpa Nisipeanu la „Mica publicitate”.

La fel ca imobilul deținut de Rodica Coposu, și cel din Mămulari avea tot 3 camere, hol și dependențe. Organele de Securitate s-au documentat în cele mai mici detalii referitor la noul domiciliu unde urma să se mute Corneliu Coposu, împreună cu mama și surorile sale. Totodată, „prin măsuri combinative”, și-au confecționat și au probat o dublură după cheile apartamentului din Mămulari. Locuința a fost vizitată - în lipsa chiriașilor, evident - de către un locotenent-colonel din cadrul Unității Speciale T, care a comunicat Servicului III că existau posibilități de efectuare a lucrărilor de instalare a aparatelor de ascultare în timp de 6-7 ore, în cursul dimineții, când familia Nisipeanu era plecată la serviciu. În document este descris, cu lux de amănunte, modul cum urma să se desfășoare întreaga operațiune. De asemenea, măsurile care urmau a fi luate pentru ca familia Nisipeanu să nu fie acasă în ziua respectivă. La fel și vecinii. Întrucât vecinii știau că familia Nisipeanu urma să se mute la o altă adresă și că face curățenie generală în apartament, Securitatea era convinsă că „zgomotul produs la perforarea zidului va fi acoperit sub această legendă și nu va crea nici o suspiciune.”

Pentru a nu fi „deranjați” cumva de familia Coposu, care putea să apară și să-și viziteze noua locuință, au fost luate următoarele măsuri: Corneliu Coposu urma să fie chemat, telefonic, de colonelul Marin Petrescu la Direcția de Cercetări Penale, dimineața, la ora 8, ceea ce nu ridica suspiciuni, spun organele de Securitate, deoarece, în anii 1974-1975, „a fost chemat de mai multe ori pentru a da declarații asupra persoanelor din acțiunea HIMERELE”; Rodica Coposu, ingineră la I.S.P.E., urma să fie supravegheată de locotenentul major Popa, „care deservește informativ acest obiectiv” (așadar, și ea era urmărită permanent); Doina Coposu - farmacistă la Întreprinderea de Plante medicinale -, Aurelia și Flavia, urmau să fie atent supravegheate și ele.

Pentru coordonarea tuturor acțiunilor și rapiditatea intervenției, în ziua instalării aparatelor de ascultare, denumite T.O., șeful Serviciului III din cadrul Securității cerea un autoturism din dotarea direcției²⁷.

Astfel, în zecile de dosare de urmărire informativă existente la

²⁷ Arhivele Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității (în continuare A.C.N.S.A.S.), fond Informativ, dos. I. 149.087, vol. 5, f. 3- 5.

C.N.S.A.S. găsim înregistrate și transcrise toate convorbirile care au existat în casa de pe Mămulari, până în 1989 sau, poate, și după! Securitatea a alcătuit tabele cu persoanele sunate de Corneliu Coposu, cu adresa lor, număr de telefon și data când a avut loc convorbirea²⁸.

La fel ca și Corneliu Coposu, surorile sale erau urmărite permanent. La serviciu, li se întocmeau fișe personale, referitoare la cariera profesională și comportamentul lor față de regimul comunist²⁹.

Pe data de 23 februarie 1983, Aurelia Coposu trece la cele veșnice, la venerabila vârstă de 90 de ani. Este înmormântată pe 26 februarie, în Cimitirul Belu. Familia Coposu a fost supravegheată de către organele de Securitate inclusiv la înmormântare. În documentul existent la C.N.S.A.S. se afirmă că au participat aproximativ 80 de persoane³⁰.

Familia a primit scrisori de condoleanțe de la rude, printre acestea regăsindu-se și profesoara Valeria Ciocian din Bobota. Românii aflați în Occident au reacționat, și ei, la acest trist eveniment. George Serdici publica un emoționant necrolog în revista „Europa”, organul Federației Combatanților Aliați, despre care, evident, a aflat și Securitatea³¹.

Despre plecarea membrilor familiei Coposu din țară nici nu putea fi vorba. Echipa în cadrul căreia muncea și Corneliu Coposu s-a remarcat prin muncă și membrilor acesteia li s-a oferit posibilitatea unei excursii în Bulgaria. Însă, numele lui Corneliu Coposu a fost șters imediat de pe listă.

Nici Flavia Coposu nu a fost lăsată să se deplaseze într-o excursie organizată la Budapesta: *„Nici pe mine nu m-a lăsat la excursia la Budapesta. Era un meci între Rapid și CFU al ungarilor și trebuia să plecăm de aici după-amiaza, a doua zi ajungeam la Budapesta. Mergeam la meci și noaptea ne întorceam înapoi. Și ne dădea câte 100 de forinți. Eram deja la minister. Și toate colegele mele: <<Hai și tu, că noi vindem acolo biletele de meci și mergem la cumpărături.>> Și m-a chemat secretarul care l-am avut noi la minister. A fost un om minunat, care m-a chemat la el și mi-a spus: <<Vă rog frumos, niciodată cât mai sunteți în Minister să nu-mi mai cereți să plecați niciunde. Colegilor dumneavoastră le spuneți că nu au mai fost locuri. Nu vreau să mai facem tevdatură. Știți bine de ce și îmi pare rău, dar asta e.>>. I-am mulțumit frumos și le-am spus la colegi la toți că nu mai sunt locuri. Da' ce puteam să fac, să cer azil politic în Ungaria? Eu am fost în timpul comunismului... o singură dată am trecut frontiera, că am fost la mare și am făcut o excursie în Bulgaria de o zi. Cu autocarul. Plăteau 150 de lei pe zi. Am*

²⁸ Loc. cit., vol. 35, f. 75.

²⁹ Vezi, în acest sens, Loc. cit., dos. 5.062, vol. 2, f. 172, 211-218.

³⁰ Loc. cit., dos. D.2, vol. 5, f. 20.

³¹ Loc. cit., vol. 13, f. 26-28.

plecat la Varna. Aia nu-ți mai cereau pașaport. Și atât...”³²

Cu toată supravegherea strictă și interdicțiile impuse, Corneliu Coposu reușea să mențină, prin diferite canale, legătura cu Occidentul. Mai mult, în 1987, reușește, în plin regim comunist, să afilieze P.N.Ț. la Internaționala Creștin-Democrată. El are o întâlnire, în acest sens, cu Jean Marie Doyer, vicepreședintele Internaționalei, la București. Condiția pusă de Corneliu Coposu a fost aceea ca afilierea să fie făcută public în momentul în care condițiile din România vor permite, ceea ce s-a și întâmplat, în ianuarie 1990³³.

Pentru a le feri de pericole, Corneliu Coposu nu le-a spus surorilor de întâlnire cu vicepreședintele Internaționalei Creștin-Democrate, în 1987: „O venit ăl... Nu ne-o spus nouă unde. Pe vremea aceea era un domn care se chema Daie (Doyer - n.n.), care era vicepreședintele Internaționalei Creștin Democrate, care a venit aici să... io nu mai țin minte data... El nu ne-o spus nouă că el totuși a făcut o scrisoare cumva trimisă. Ce se întâmplă: a apărut foarte curând după ce a ieșit din închisoare cartea despre creștin-democrație a lui Robert Schuman. Și acolo el spunea principiile de bază ale creștin-democrației, care se vrea un partid moral... care se vrea să asaneze mizeria războiului...(…) Nu asta l-a determinat pe el. L-a determinat faptul că a găsit în cele zece principii sau decalogul creștin-democrației, opt zise de Maniu. Opt. Înafară de aia cu naționalismul, pentru că ei se adresau Internaționalei Creștin Democrate... aproape toate”³⁴.

Corneliu Coposu le-a explicat, după revoluție, rațiunile pentru care nu le-a povestit despre întâlnirea secretă pe care a avut-o cu Doyer și afilierea P.N.Ț. la Internaționala Creștin Democrată: „În 1987, după ce el o reușit, era foarte bucuros de chestia asta. Dar n-a spus... Nici nouă nu ne-a spus. Și la urmă ne-a explicat după Revoluție: <<Dragele mele, voi nu știți ce înseamnă presiune psihologică și rezistență la duritate. Nu v-am spus pentru că-i mai bine să nu știți. Dacă vă aresta pe oricare din voi și vă supunea la cine știe ce, nu că spuneți, că mi se întâmplă mie ceva, n-are importanță. Dar cine știe câți băgam la apă. Întâi pă Daie ăsta, că o acceptat să cocheteze cu un amărât de stat socialist. În al doilea rând, toți colegii de partid, care nu știu de fapt. Voi tot acolo ați rămas și că ați rămas și că ați știut și că n-ați știut.>> Ne-o lămurit. El nu o spus niciodată ce făcea”³⁵.

Pe 20 mai 1988, se stinge din viață sora sa cea mai mare, Cornelia Veturia. Evenimentul tragic a avut un impact deosebit pentru Corneliu

³² Interviu cu F.C.

³³ T. C. Zarojanu, *Viața lui Corneliu Coposu*, ediția a II-a, București, Ed. Mașina de scris, 2005, p. 128.

³⁴ Interviu cu F.C.

³⁵ *Ibidem*.

Coposu și pentru că sora lui mai mare murise chiar de ziua lui de naștere. Din acel moment, nu și-a mai sărbătorit-o: „El, din 1988, nu din 1989, mi-aduc aminte că de ziua lui s-a prăpădit sora noastră cea mare Tuți (Cornelia – n.n.). O făcut stop cardiac, chiar de 20 mai. Din clipa aia el nu și-o mai sărbătorit ziua niciodată”³⁶.

Corneliu Coposu a fost filat de către Securitate chiar și la înmormântarea Corneliiei, pe data de 23 mai 1988³⁷.

După moartea surorii sale, Corneliu Coposu, în fața prietenilor de familie, face unele previziuni referitoare la sfârșitul regimului comunist: „Și după ce-o murit ea, știi c-o venit o grămadă de cunoștințe la noi și el o făcut pariu, dar nu pot să vă spun cu cine, că nu va mai dura doi ani regimul comunist că se prăbușește. Și le-o explicat el că motivele prăbușirii vor fi cele economice, nu cele psihologice, pentru că lumea apuseană se dezvoltă în ritm geometric, iar noi stăm pe loc. Și în momentul în care cei care sunt aici în lagăr vor da ochi cu prosperitatea dinafară îi imposibil să nu se revolte. Începuseră fel de fel de lucrări prin Egipt, pe nu știu unde și au mers o mulțime de muncitori în Arabia Saudită, unde era un belșug nebun și din muncitorii de la el, cu care era în relații foarte bune, au venit unii și povesteau: <<Păi, domnu' Coposu, știți cei acolo?>> și zicea: <<Să știți că nu rezistă, mai ales că nebunul ăsta (Ceaușescu - n.n.), dacă și-ar da seama, ar mai slobozi un pic lațul acesta>>”³⁸.

După anul 1980, când, pe lângă teroarea fizică și psihică, începe și o profundă criză economică, singura preocupare a cetățenilor era să-și asigure alimentele necesare supraviețuirii. După cum știm, magazinele erau goale - nu și pentru activiștii de partid -, iar alimentele de bază (pâine, ulei, zahăr etc.) erau raționalizate. Acesta ar fi unul dintre motivele care au dus la creșterea nemulțumirii populației, nemulțumite care a explodat în 1989. Flavia Coposu rememorează acele vremuri de mizerie cumplită: „Pentru că o început din ce în ce mai mare mizerie. Gândește-te că aici, în București, în ultimul an înainte de democrație, ne duceam cu buletinul și ne dădea 200 grame salam, tăiat bucăți, o porcărie pe care noi n-o luam, că noi n-o puteam mânca. Era de groază. Nu exista aproape nimic în București. Erau țăranii care veneau la piață și se ascundeau pe la toate colțurile blocurilor, că, dacă mergeau în Piață, le puneau preț maximal și nu le convenea să-și vândă produsele. Pentru mine, a cumpăra două kilograme de ardei era o glorie, două kilograme de roșii, până când mergând la piață la mine, acolo unde-i apartamentul (Flaviei din Balta Albă - n.n.), odată, la colțul blocului, era o țărancă mare și multă... așa, o bulgăroaică d-asta. Și avea în coș ultimele roșii și am

³⁶ Ibidem.

³⁷ A.C.N.S.A.S., Fond Documentar, dos. D. 2 (fost 11.519), vol 1, f. 104.

³⁸ Interviu cu F.C.

întrebat <<De unde veniți dumneavoastră? >> <<Stau aici în sat, în Dudești.>>, zic: <<Nu vreți să-mi dați și mie adresa, să vin să iau de acasă?>> <<Ba da>. Și-atuncea, mă duceam la bulgăroaica asta și îmi culegea din grădină și plăteam, plăteam roșii, ardei, ceapă... chestii și nu mă băteam în piață cu toți nenorociții. Vai și amar. Ei, din această teroare alimentară nimeni nu avea altă preocupare decât să apuci ceva de mâncare. Dacă până la ora 10 nu-ți luai pâine, gata, nu mai era. Și nu știu pentru care motive a făcut. Asta zicea Cornel: <<Omul ăsta n-are nici un sfătuitor bun. Că dacă ar începe să facă un pic de relaxare, să deie, de pildă, pâine toată ziua sau să deie lapte, ceva la discreție, nu să fie totul drămuț, poate că nu l-ar urî lumea chiar așa>>³⁹.

În ziua de 14 decembrie 1989, familiei Coposu i s-a tăiat telefonul. Au aflat despre evenimentele de la Timișoara peste două zile, de la un coleg al Doinei Coposu. De la surorile Coposu am aflat unde se găseau membrii familiei în timpul evenimentelor din decembrie 1989: „În ziua de 14 (decembrie 1989 – n.n.) ne-au luat telefonul. Adică o amuțit. Ne-au dat drum după Revoluție, de Crăciun, că pe urmă o început să curgă telefoanele (...) După ce a plecat Ceaușescu a fost baricada de la Continental și el (Corneliu Coposu – n.n.) s-o dus acolo să vadă baricada de la Intercontinental. O venit înapoi acasă, s-o dus la Televiziune să-și ofere serviciile și nu l-au primit și asta de sus (vecina de la etaj) ne-o dat telefon ca să ne culcăm pe burtă (râde - n.n.), să stingem toate luminile că ne bombardează. Că era o canonadă nebună aicea... <<Unii de la Intercontinental s-au retras în Piața Unirii și ăștia au pornit pe stradă.>> (completează Rodica Coposu - n.n.). Noi am plecat (Flavia și soțul său - n.n.) acasă la noi, în mahalaua aia de la Balta Albă. Era liniște. Și pe urmă trei zile s-a dus (Corneliu Coposu - n.n.) la Radio-Televiziune și nu l-o primit niciodată la televizor”⁴⁰.

De asemenea, părerea lor despre aceste evenimente, pe care le consideră că au fost dinainte regizate: „Lovitura de stat o fost pregătită dinainte, sunt convinsă... Au venit și ajutoare din străinătate (...) Trebuia să simuleze o revoltă pentru că mie mi s-a părut foarte ciudată apariția în public a unei manifestații comuniste, de unei coloane de golani și derbedei care o început să strige: <<Jos Ceaușescu!>>. Nu le-o venit să creadă la Ceaușescu treaba asta... nu le-o venit să creadă. Și atuncea toată lumea o rămas înmărmurită că n-o știut ce e. Eu mi-aduc aminte că io am venit acasă, Cornel încă nu era, c-o plecat să vadă ce să-ntâmplă. Și știu că am ajuns... Noi am comentat atunci așa... că da io am ajuns acasă după ce apăruse Iliescu și știu c-o venit la noi acasă bărbatul lui Colette care o zis: <<O fost trădare!>>. Zic: <<Ce trădare Vasile?>>. Zice: << Păi – zice – noi am fost

³⁹ Ibidem.

⁴⁰ Ibidem.

încolonați... >> - el lucra la I.F.A., la cercul ăla...- și zice: <<Ne-au dus pe toți în Piață și, la un moment dat, spărgând rândurile, a intrat o coloană mare pe cinci rânduri de... un fel de derbedei să le zic, o adunătură de tot felul, care au început să strige «Jos Ceaușescu», și atunci... asta era un tip așa mai mucalit, zice <<Mă uitam la ăștia toți responsabilii C.C. al P.C.R. cum aruncau pe jos steagurile, pozele, le călcau în picioare să nu vadă ăia... armata.>> și zice <<Pe urmă, o început un zgomot infernal.>> Ei ce-au făcut: au băgat coloana asta și au început să simuleze ca și cum s-ar trage și lumea s-a speriat și s-au împrăștiat. Cel care a fost sigur în complot a fost ăla care o venit să-i spună lui Ceaușescu să se urce în avion...generalul Stănculescu. El a fost sigur parte din complot. Cu siguranță. Nici nu se încapă discuția... Ăștia s-au retras (Ceaușeștii - n.n.)... au plecat.... toată povestea... cum pe ei i-o băgat în elicopter și i-o dus la Târgoviște.... i-o păstrat acolo. Pentru că, de ce i-o dus la Târgoviște? S-o temut ca să nu facă el (Nicolae Ceaușescu - n.n.) vreo legătură, că la Boteni, lângă Târgoviște, era un aeroport unde zice-se era un avion încărcat cu benzină gata să plece... Cine i-o judecat? Tot de-ai lor... Da. Aia o fost invenția nemernicului ăla de Voican. Și ca să fie lumea înspăimântată... (teroriștii - n.n.)”⁴¹.

Calvarul familiei Coposu s-a sfârșit, în parte, în anul 1989, după 50 de ani de regim totalitar comunist, în cadrul căruia au avut de suferit din plin. Desigur că cel mai încercat a fost Corneliu Coposu, care și-a petrecut cei mai frumoși ani ai vieții în pușcărie, respectiv între 33 și 50 de ani. Pe lângă el, însă, a avut de suferit întreaga familie, dar care nu a făcut, după 1990, un caz din această suferință, deoarece, după cum spun și surorile Flavia și Rodica Coposu, a avut de suferit marea majoritate a poporului român.

Prin prezentul studiu am dorit să facem cunoscute câteva aspecte ale calvarului suferit de familia Coposu, considerând că generația noastră are datoria morală de a reabilita memoria înaintașilor noștri, terfelită în timpul regimului comunist.

CALVARY ON FAMILY ISSUES UNIQUE COPOSU DURING THE COMMUNIST REGIME (1947-1989). BETWEEN HISTORY AND MEMORY

Abstract

This study is based on unpublished documents discovered in the archives of the National Council for Studying Securitate Archives

⁴¹ *Ibidem*

(CNSAS). We also obtained unpublished information from interviews with Flavia and Rodica Coposu, and others.

1947 meant a real earthquake Coposu family. It was the third largest earthquake in the family, after cession of Transylvania after the Vienna Award of 30 August 1940, when the family had to leave town Bobota, where Greek-Catholic archpriest Valentin pastoral Coposu was born 32 years and all children and the second occurred on 28 July 1941, when Valentin Coposu dies from a heart attack at age 54. It now becomes the pillar Coposu family as witness and his sisters, Flavia and Rodica Coposu.

So Coposu's arrest, which had as Secretary General of the National Peasant Party, on 14 July 1947 following extensive security Trap Tamadau family was beginning ordeal. The next day, his wife, Arlette, dropped out of the house, only clothes he had on it. Coposu family fled to, where he was arrested. In all, Cornelia and Doina Coposu, who were working were expelled from the service. Flavia Coposu, who then graduated from the Academy of Economic Studies of Bucharest, was not allowed to engage only in September 1949 at a site in Constanta (Sovrom). Sister lowest, Rodica Coposu was also affected by adoption of the new education law in 1948, after the Soviet model. Aurelia Coposu Coposu's mother was cut pension. The family reached a desperate situation. As if it was not enough, in 1950, and his sister Arlette France are arrested and Coposu family is given out of the house became a communist nomenclaturist minister. Endure the greatest suffering, but Coposu, which lasted for 17 years in prison, from 1947 to 1964.

And after his release from prison Coposu and his wife, Arlette, the family suffered, ending her ordeal, in part, in 1989. Inhuman treatment in prison has made its mark on the health of Arlette, who dies shortly after release. Coposu family, as evidenced by the existing records tracking information C.N.S.A.S. was followed by Security organs including at home, and the intercepting all calls, not just the telephone. Also, housing has been subjected to numerous searches and interrogated and detained Coposu to Security in many cases.

Keywords: family Coposu Coposu, communism, Corneliu Coposu, the National Peasant Party, Security.